

Het CBS kijkt naar buiten

Auteur(s):

Lecq, S.G., van der

Verschenen in:

ESB, 86e jaargang, nr. 4299, pagina D32, 15 maart 2001

Rubriek:

Dossier: Vernieuwende statistieken

Trefwoord(en):

epiloog

Jan Tinbergen schijnt te hebben gezegd dat economen "naar buiten moeten kijken": dat ze oog moeten hebben voor wat er in de wereld om hen heen gebeurt. Tinbergen wordt dan ook beschreven als iemand die niet alleen enorme bijdragen leverde aan het kwantitatieve onderzoek, maar ook actief participeerde in beleidsdebatten. Volgens hem bepaalt de beleidsmaker de prioriteiten en reikt de econoom de instrumenten aan om deze te realiseren¹. De samenwerking tussen het CBS op basis van retrospectieve data, het CPB op basis van het prospectieve modelmatige instrumentarium en de beleidsmakers als gebruikers van deze instrumenten, vormt een reflectie van de loopbaan en oriëntatie van Tinbergen.

Om economische fenomenen in kaart te kunnen brengen, moet het CBS als geen ander de blik naar buiten werpen. Enquêteurs doen niet anders dan waarnemen wat er in de economie gaande is. Maar dat zijn de data zelf. Hoe zit het met de methoden die het CBS hanteert en de keuzen welke statistieken te ontwikkelen en aan te bieden? De dialoog hierover krijgt een nieuwe impuls. De nieuwe economie brengt de vraag om evaluatie van de bestaande statistieken met zich mee. Voor het CBS was dit een reden om afgelopen november het congres 'Vernieuwende Economie? Nieuwe Statistiek?' te organiseren. De binnen het CBS gebruikte afkorting van het congres doet vermoeden dat het VENSter nu echt open is gegaan. In het congresverslag kondigt het CBS dan ook aan meer te willen samenwerken met universiteiten en collega-instituten, al vraagt een andere CBS-er zich in dezelfde bundel openlijk af of men op universiteiten wel voldoende is ingevoerd in de specialistische materie van de statistieken. Juist het feit dat dat een dergelijke discussie publiekelijk plaatsvindt, geeft aan dat de openheid die in academische kringen gebruikelijk was, nu reeds het Voorburgse heeft bereikt. Het is te hopen dat de laatste kilometers tot Den Haag spoedig worden genomen, zodat wetenschappers en beleidsmakers vaker dan voorheen van elkaars inzichten gebruik kunnen maken.

Er zijn nog vragen genoeg die om beantwoording vragen. Hoe meet je de kwaliteit van diensten? Als auto's meer toeters en bellen krijgen, hoe laat je dat in de statistieken terugkomen? Maakt het dan nog uit of consumenten die extra's ook op prijs stellen? Wil de ANWB zijn microbestanden met gegevens van autobezitters ruilen tegen voor de Bond bruikbare statistieken? Blijven we meten in termen van prijzen en volumina of gaan we factoren als tijd en kennis in de statistieken opnemen? Uitdagingen te over voor het CBS en de diverse partijen waarmee inmiddels samenwerkingsverbanden zijn gestart.

Maar hou ze in de gaten, daar bij het CBS. Ze vinden zelf dat ze op de goede weg zijn met een Economisch Statistisch Bestand: een micro database waarin zoveel mogelijk informatie op microniveau wordt gekoppeld aan bedrijven en instellingen die door de onderzoekers in de tijd kunnen worden gevolgd². Nou, daar denkt de redactie van *esb* anders over, want we weten inmiddels dat CBS-ers in afko's praten. Als ze merknamen gaan jatten, dan trekken wij een blikje speltheorie open en spelen tit-for-tat met een Censuur op Bureaugegenereerde Statistieken. Dit non-coöperatieve evenwicht betekent weliswaar het einde van de Prettige PolderSamenwerking, maar op PPS rustte toch al geen zegen.

Meer heil valt te verwachten van ketenomkering in de statistiek, of in elk geval in de publicatie ervan. Zoals het CBS in genoemde bundel zelf ook al aangeeft, kan je met microdata meer doen dan gemiddelden of totalen berekenen, bijvoorbeeld statistieken flexibel samenstellen. Wie weleens een auto of een computer heeft besteld, kent de ketenomkering die daar plaatsvindt: pas nadat de bestelling is binnengekomen wordt het product volgens de specificaties van de klant geassembleerd. Van 'produce to stock' naar 'produce to order' in ultima forma. Voor statistieken zou dit betekenen dat de klant de specificaties van een gewenste statistiek opgeeft en het CBS deze vervolgens 'tailor made' assembleert uit een onderliggende (consistente) dataset, uiteraard tegen vergoeding. Het eerdergenoemde Economisch Statistische Bestand zou hiervoor een mooie basis vormen. Voor gebruikers van de microbestanden van het CBS, zeker die van buiten de Randstad, kan het een enorme verbetering zijn als ze niet meer dagenlang in het microlab hoeven door te brengen. Het CBS kan op basis van de afzet zien aan welke statistieken er blijkbaar behoefte bestaat. De stap naar e-commerce is dan snel gezet en zo zijn we weer terug in de nieuwe economie.

Indachtig de grote Tinbergen, kijkt het CBS meer dan ooit naar buiten. Maar kijkt de wereld ook naar het CBS? Dit dossier biedt de lezers daartoe de gelegenheid. Diverse vraagstukken uit de buitenwereld komen aan de orde en de vertaalslag naar het CBS-werk wordt door buitenstaanders gemaakt. Ook hier gaat het CBS in openheid de discussie aan en dat levert voor redactie en lezers van *esb* een coöperatieve uitkomst op.

H.K. van Tuinen, Ten geleide: [Nieuwe statistieken?](#)

B. Los, [Kenniseconomie: meten is weten?](#)

L. Soete en B. ter Weel, Reactie: [Intelligent kapitaal: vernieuwing vereist](#)

B. van Ark, [Macro-economische statistiek: hoe en wat](#)

A. Kleinknecht, Reactie: [Nieuwe economie of domme economie?](#)

H. van der Wiel, [Arbeidsproductiviteit: niveaus of groei?](#)

M. de Haan, B. de Boer en S.J. Keuning, [Econologische statistiek](#)

H. Verbruggen, R. Gerlagh, M.W. Hofkes en R.B. Dellink, [Duurzaam rekenen](#)

H.A. Keuzenkamp, Reactie: [Eén grote illusie](#)

F.A.G. den Butter, Reactie: [De betekenis van het dni volgens Hueting](#)

W. Bier en H. Ahnert, [De afruil tussen tijdigheid en nauwkeurigheid](#)

A.B.T.M. van Schaik, Reactie: [De ECB heeft meer nodig!](#)

E.J. Bartelsman en H.B.J.B. Maas, [Theorie en statistieken](#)

A.E. Steenge, Reactie: [Lopen de statistieken altijd achter?](#)

S.G. van der Lecq, Epiloog: [Het CBS kijkt naar buiten](#)

---

1 H. van Dalen en A. Klammer, *Telgen van Tinbergen*, Balans, 1996, blz. 36.

2 Centraal Bureau voor de Statistiek, *Vernieuwende Economie ? Nieuwe Statistiek?*, CBS, Voorburg/Heerlen, 2001, blz. 61.